

Ilyen az élet . . .

Irta: Szalay Gyula.

I.

Pétery végig olvasta az újságot az utolsó betűig s csak azután fordult a feleségéhez:

— Kelemen doktort megválasztották Dezsőházára községi orvosnak.

— Igazán? Nem hiába vették biztosra a dolgot. Margit már a bútorf is átszállította az ottani sógoráékhoz, — kapott a beszéden az asszony. Tegnap óta ez volt az úrának az első szava. Azóta duzzogtak egymásra.

— A napokban már át is költöznek véglegesen, — indult meg a szó a férfiből.

— Látod Feri, más milyen szerencsés! Kelemen doktor még egészen fiatal és már olyan nagy helynek, mint Dezsőháza, lesz a főorvosa, mink meg itt poshadunk össze ebbe a sárfészekbe!

A szemrehányást Annie szakította félbe. Nagy szelesen jött fel a lépcsőn:

— Anya, jönnék Kelemen bácsiék. Jön Laci is, most fordultak be a lügasba.

A doktorék lassan jöttek.

Különös, ünnepélyes arcot vágtak. Látszott, hogy búcsúzni akarnak. Bementek.

Csak Laci, a Kelemen kamasz fia, meg Annie maradtak künn a verandán. Laci nagy kényelmesen belevágta magát egy kertiszékbe. A nap épen előbbült a nagy jegenyé mögül. Annie elhúzta a vörös függönyt és jeült Lacival szembe. Lehajtotta a szöske fejét és várt, mit kezd a fiú.

— Mért olyan szomorú kis Annie?

— Sajnálom, hogy *maguk* elköltöznek innen. —

— Laci úgy érezte, mint tizenhétéves Don Juanhoz illik, hogy ez a *maguk* csak neki szólhat egyedül. Mit is sajnálná Annie az anyját, aki mindig a ruháját kritizálja, vagy az apját, aki két hébe szól egy szót.

— Ne higye ám, hogy örökre itt hagyjuk ezt a falut. Legalább is én nem. Leteszem az érettségít, azután festőművész leszek.

S most kitört belőle a szerelmes diák szentimentálistmusa, mikor hozzátette: Akkor majd visszajövök magáért!

Erre a nagy mondásra biztosan készült a fiú, mert mégis csak halatlan bátorság ilyet kiengedni a száján egy hatod-gimnazistának, akik még ma is középkori troubadour-lovagok utolsó képviselői a földön.

Annie elpirult. Majd felvetette nagy kék szemét a fiúra. Annak a pehelytelen arcát rózsaszínre festette a függönyön megtört napsugár, meg az

a belső hév, amivel elárulta a nagy titkot. Annienak nagyon tetszett. Szinte alig mert szólni, hátha valami bolondságot mond, amikor — hiszen regényben úgy olvasta — valami nagyon szépet kellene mondani.

— Mondja, olyan festő lesz, mint Kovács bácsi, aki a Grün boltos cégtábláját festette?

— Ugyan, hogy gondol ilyet kislány. Kovács bácsi nem művész, ő csak *amolyan* festő, tört ki a fiúból a sértett önérzet.

De Annienak csak Kovács bácsi járt az eszében.

— De Laci, ő azt mondta apusnak, hogy ő is művésznek készült. Münchenben és Párisban tanult festeni, Dehát rosszak az emberek. Tudja, mikor ezt mondta, mindig arról panaszkodott, hogy milyen szemtelen bogarak vannak itt ebbe a kertbe. Mindig a szemét kellett törölgetni; erővel bele akartak menni.

Laci úgy érezte, hogy egy kicsit megingott a lába alatt a sziklasziárdnak képzelt talaj, de azért elszántan válaszolt.

— Kovács bácsinak biztosan nem volt tehetsége. Az én rajzaimra azt mondta Gálos tanár úr, hogy Isten ellen való véték lenne nem képeztetni magamat. Világhírű ember lehet belőlem. Pedig Gálos tanár úr igen szigorú ember, nem szokott senkit dicsérni; meg érti is a dolgát.

Erre már Annie nem felelhetett semmit, mert belülről kikiáltott Kelemenné:

— Laci gyere be búcsúzni a bácsitól meg a nénitől!

— Laci besonfordált, a kis Annie is kitörülte a szemébe lopakodott könnyűt és ő is elvegyült a búcsúzóik között. Laci vigasztalta.

— Ne legyen olyan szomorú Annie! S mikor senki sem figyelt rájuk, hozzátette: Visszajövök!

De Annienak csak fájt a szíve. Mikor mindenki elment, egy keresztet karcolt arra a székre, amelyen Ő ült utóljára, hogy össze ne tévessze egy másikkal. Ettől fogva minden alkonyatkor ebben álmodozott.

II.

Fóthy Dezsőné, Pétery Anna a legszebb asszony és a legjobb anya volt a vármegyében. Elörökölte az apja verandás házát, még a kerti székek is megmaradtak, csakhogy a keresztesben most az ura ült ebéd után mint jó férjhez illik, szórakoztatta a feleségét:

— Ma egy vándorpiktornak adtam engedélyt házalásra. Valami üvegre festett figurákat árul. Igen gyenge dolgok.

— Hogy hívják? — kérdezte az asszony,

— Bizony én nem emlékszem a nevére. Azt beszélgetik, hogy annak a dezsőházi Kelemen doktornak az elzúlótt fia, akinek olyan nagy botránya volt a felesége miatt. Szegény szerencsétlen ember! Mindenkit elveszített, akit szeretett.

— Anna asszony nem szólott fölbe egy szót sem. Felvette az asztalról az újságot s úgy tett, mintha olvasna. Közben eszébe jutott az a régi búcsúzkodás. Akkor is így süttött ide a napsugár, csak hogy akkor tavasz volt, most meg nyár. — Még a vörös függöny is ugyanaz, mint akkor, a fák is ép úgy bólogatják az ágaikat, csak a szőlőlugas fehér lécei szürkültek meg azóta, — s egy összetört férfireményéggel kevesebb van a földön.

Anna úgy érezte, boldog lehet, hogy falun maradt.

A lugas felől, egy férfi közeledett. Kopottas ruháját mormogva, bizalmatlanul szaglászta a Néró. Arcán mély barázdákat szántott a Gond ekéje. Ha nem tudta volna, hogy az aki jön, Kelemen László, nem ismerte volna meg soha.

Dezső dühösen morgott a foga közt:

— Megmondtam ennek a csavargónak, hogy hozzánk ne jöjjön, mi nem veszünk semmi mázolászt. És a disznó még cukrot ad a Nérónak. Én nem várom még, nagyon goromba lennék hozzá. Adj neki valami alamizsnát, aztán hadd menjen. Szemtelen fráter! — s nagy dühösen felállt és bement.

A férfi arca biborszinű volt, mikor fellépett a lépcsőn.

Talán megismerte az asszonyt.

Talán meghallotta, mit mondott a férje.

— Csókolom a kezét, nagyságos asszonyom! Méltóztassék művészi üvegfestményeket vásárolni. Minden finom szalonnak díszére válhatik.

Úgy beszélt, mint egy született utazó.

Az asszony csak nézte nagy szomorúsággal:

— Így kell találkozunk. László?!

A férfi nem birt semmit szólni. Csak a homlokán húzódtak feljebb a ráncok. A halántékára két nehéz verejtékcsepp kéredekedett. A kezében remegett a piszkos rongy, amivel a poros üvegeket törölgette.

Az egyik csörömpölve hullott ki a kezéből. Ezer darabra tört a kövön.

Az asszony megrettenve ejtette ki a kezéből a virágot, aminek a szirmait tépte a nagy hallgatásban. Egyenesen a cserepek közzé!

A csörgésre Fóthy Dezső is kijött.

— Na, mi az, mi tört el?

— Véletlenül leesett egy festmény és eltört: Légy szíves fizesd ki az árát!

Fóthy fizetett. A festő lassan felszedett minden cserepet. Valami köszönést dadogott, aztán elment.

Az asszony lopva utána nézett, majd róla le a földre.

A virág nem volt ott.

A férfi pedig a nyomortanyán, ahol lakott, elővette a hervadt őszi rózsát és ettől fogva minden alkonyatkor erről álmódzott.